

Bienna planisescha classas bilinguas

Grond interess dals geniturs pertutgads

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Bienna (var 50 000 olmas) è la citad bilingua la pli gronda da la Svizra. Sia bilinguitad s'exprima, areguard la scola, cun l'existenza parallela da classas germanofonas e francofonas, tenor ils dus plans d'instrucziun bernais correspondents.** Dues experientschas d'introducir la bilinguitad en classas han manà ad ina bilantscha positiva; La Quotidiana dals 4 d'october 2007 ha infurmà en chausa. Dapi la primavaira 2008 pina la direenziun biennaisa d'educaziun la creaziun eventuala da classas tuttafatg bilinguas. Il Forum per la bilinguitad* ha gist publictà per internet in rapport detaglià. Igl ha entschavì cun in sondagi d'opiniun. La Direenziun communal d'educaziun ha tramess in questunari en chausa als geniturs d'uffants naschids 2004 u 2005. La mesadad dals questunaris è turnada cun respostas; gia quai mussa in interess relativamain grond. 73% da las respostas resguardavan la creaziun d'ina classa bilingua (per franzos e per tudestg) sco «fitg impurtanta», 16% sco «impurtanta», e 92% da tuttas respostas exprimevan schizunt la prontadad da trametter lur uffants en ina tala classa. L'interess il pli grond chattav'ins tar ils geniturs francofonas; pli moderà era quel dals geniturs esters, pia da quels che discurrevan in auter linguatg a chasa.

Ina persuna instruis mo in linguatg

Cun in resultat uschè positiv ha la direenziun savì entschaiver a planisar; l'executiv ed il legislativ da la citad duain sa pronunziar gia d'atun. En cas d'approvaziun savess ins metter ad ir duas classas bilinguas dal 2009 e puspè duas dal 2010. Mintgina, cun 50% uffants alemans e 50% francofonas, vegniss manada ed instruida da duas persunas, in'alemana ed ina romanda. Ils uffants restassan ensemem durant l'emna entira; ins savess dentant reservar in mez di emnil per instruir francofonas e germanofonas en lur linguatg respectiv. Sch'i dess dapli annunziar che plazzas, decidess ins tirond la bistgetta, ubain resguardond las distanzas tranter la chasa da scola ed ils domicils dals uffants en dumonda; il lieu da las classas bilinguas en la citad n'è anc betg decidì. Areguard candidaturas cun in auter linguatg matern ch'ils dus da l'instrucziun, pretendess ins bunas enconuschientschas da franzos u da tudestg. Dals geniturs spetgass ins ch'i sustegnian lur uffant e na renunzian betg tar l'emprim incap. La regla fiss che mintga uffant restia en la classa bilingua, da la scolina enfin a la 9avla. Ina tscherta permeabladad tranter classas bilinguas e monolinguas fiss bain pussaivla, ma ins acceptass il return d'in uffant tar il sistem monoling mo sche sia disditga derivass propi da l'instrucziun bilingua.

Per zonas cun contact da linguatgs

I resta da sclerir insaquantas dumondas. I fiss d'adattar ils dus plans d'instrucziun da l'urden da scola bernais e da fixar en tge linguatg ch'ins duaja instruir tge rom. A la magistraglia responsabla duess ins porscher ina scola cun complementara davart l'instrucziun bilingua. Il svilup sin stgalim secundar (7avla fin 9avla) pudess ins planisar pli tard, tut tenor las emprimas experientschas rimnadas en las classas primaras. Ins n'ha anc betg decidì la metoda areguard il dialect bernais per ils uffants romands da classas bilinguas; ch'ins duaja al promover en l'instrucziun, quai para en mintga cas cler. En ina citad sco Bienna paran tuttina las premisas relativamain favuraivlas. Sin via daud'ins a discurre tant franzos sco bernais, e tgi ch'entra en ina stizun sa duvar in u l'auter. Davart il dialect bernais dispona la magistraglia da bunas ovras da consultaziun, per exempel quella da *Ruth Bietenhard*. La perspectiva da metter ad ir classas bilinguas a Bienna na reguarda betg be la gliעד da lezza citad, mabain era quella da tuts intschess da contact linguistic, cunzunt en l'Europa, senza emblidar il Grischun.

* **Forum du bilinguisme / Forum für die Zweisprachigkeit, Faubourg du Lac/Seevorstadt 45, CP/Postfach 566, 2501 Bienna. Fax 032 323 2281. Internet: www.zweisprachigkeit.ch. Rapport da fanadur 2008: www.bilinguisme.ch/inforum4**

L'interess per realisar a Bienna classas da scola bilinguas è fitg grond.